კომუნისტი

მეოთხე წელიწადი

საქართ. კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კ. თბილისის კომიტეტის და სრულიად საქართველოს მუშათა, გლეხთა, წითელარმიელთა და მეზღვაურთა დეპუტატების საბჭოთის ცენტრ. აღმასკომის ორგანო

რედაქცია თბილისი, გუზთავლის პრეს. კ. № 24, მეორე სართული. რედაქციაში საქმისათვის მოლაპარაკება შეიძლება ყოველდღე გარდა კვირა-უქმეებისა 10—11 საათ. ტელეფონები (რედაქტორის 14—76, მდივანის 10—58)

მთავარი კანტორა თბილისი, რუსთაველის პროსპექტი, 24 ტელეფონი 10—49. ბეჭდვა მომწერის ფასი: მეგობ-მოსამსახურეთ —65 კ., დასარჩ. ქალაქში—85 კ., ქალაქს გარეთ 95 კ. განცხადებები: ნომაარელის სტრიქონი—20 კ. აუყობა ტიპურებით—25 კ. ა. | კვკ. ტრიქონ—49 კ. აუყობა ტიპურებით—60 კ., შავ ჯვრ. ფასში—ორჯერ მეტი. სამკლოვიარო განცხადება—6 მან., განმეორებითი განცხადება 15 პროცენტ. შეღავათი. განცხადება მიიღება ნაშუადღ. 3 საათამდე.

დღიური

— ინგლისის საელჩოშენებლო დარგის მუშები ხელოვნელთათ გაფიცვის გამოცხადებას აპირებენ.

— ოფიციაში მოელოდ ოპოზიციონური გაზეთის რედაქტორი ვპკე. მიელიან ხელოვნურად გამოსვლებს.

— მუსოლინის განსასვლელ აქმ ბოახონის ფაშისტური პარტიის რეორგანიზაციაა.

— ირლანდიაში გაფიცვების ტალღა ირეკვა, ოკაკი გაფიცული არიან ტრამვაის მუშები.

— ბერლინის პოლიციელებმა [illegible] ... ბეჭდავს ფაშიზერების მცირე მოიცავენიო გადიდების გამო.

№ 153 (1008) სამშაბათი 8 იულისი 1924 წ. — ყოველდღიური გაზეთი — ფასი 4 კ. № 153 (1008)

დღეს, 8 იულისს, საღამოს 6 საათზე საქართველოს კომპარტიის (ბ) თბილისის კომიტეტის სამდივნოში მოწვეულია

თბილისის კომიტეტის პრეზიდიუმის სხდომა

პრეზიდიუმის ყველა წევრების და კანდიდატების დასწრება სავალდებულოა

თბილისის კომიტეტის მდივანი რუბენი.

ინგლისი საფრანგეთის წინააღმდეგ

შუბი ხალთაში არ დაიმალებოა-უთქვამთ. ეს ანდაზა დღესაც მართლდება. ინგლის-საფრანგეთს შორის უთანხმოებას არა ერთხელ უჩენია თავი ომის დასრულების შემდეგ. მაგრამ გამოცდილ პოლიტიკოსებს როგორც ლამანშის აქეთა, ისე იქითა ნაპირზე ცდა არ დაუკლიათ, რომ როგორმე ეს წინააღმდეგობა მიეჩქმალათ და გარეშე მაყურებლისთვის დაემალათ. მაგრამ ამათ. დღეს შეიძლება ითქვას, რომ საბოლოოთ წარსულს ჩაბარდა ის დრო, როდესაც გამოქნილ დიპლომატებს შეეძლოთ მტვერი აეყენებინათ და ცხადი და აშკარა ამ მტვერის ნისლში გაეხვიათ.

დიდი საკითხები აღმოსავლეთის კოლონიალური და ნახევრათ კოლონიალური, დამონებული და ნახევრათ დამონებული ქვეყნების გაძარცვისა და გატაყვებისა აშკარათ უპირდაპირებს ერთმანეთს ორი იმპერიალისტური „ავაზაკის“ ინტერესებს.

სულ უკანასკნელ ხანებში ირლანდიის და სპეციალურათ მოსულის საკითხმა (ე. ი. საკითხმა იმის შესახებ, თუ ვის ჩაუვარდეს ხელში მოსულის ნავთის წყაროები) ყალყზე დააყენა ორივე სახელმწიფო. გაზ. „ტანმა“, რომელმაც სრულიათ დაჰკარგა წონასწორობა, ისიც სთქვა ბევრ წინაზე, რომ „ინგლისი „მშვიდობიანი“ გზით ცდილობს დღეს გააკეთოს ის, რაც მან ვერ მოახერხა სპერძნეთ-ოსმალეთის ომით, რომელშიც ის დამარცხებულ დადასტურა ის, რომ არა ოფიციალურათ არავისთვის აღარ შეადგენდა საიდუმლოება: ე. ი. საბერძნეთ ოსმალეთის ომი ფაქტიურათ იყო საფრანგეთ-ინგლისის ომი. გამარჯვება ინგლისისა იქნებოდა ინგლისის სრული გაბატონება ირაკში, კერძოთ მოსულში და საფრანგეთის ბატონობის შერყევა სირიაში, მიუხედავათ იმისა, რომ სირიის „მანდატი“ საფრანგეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს კანცელიარიაშია ჩაკეტილი.

მაგრამ არა მარტო ეს საკითხია დღეს ის ძალი, რომლის ირგვლივ ღრენენ იმპერიალისტური ქოფაქელები. როგორც უკანასკნელი ტელეგრამები გადმოგვცემენ, გერმანიის საკითხი კვლავ მწვავე შეხლა-შემოხლას იწვევს ყოფილ მოკავშირეებში. მთლათ მოკავშირეებში. (როგორც ეს სურს საფრანგეთს) თუ ის ცოცხალ-მკვდარი დასტოვონ (როგორც ეს ინგლისს ესაპირობა)?

რაშია საქმე? რასაკვირველია არა იმაში, რომ ინგლისს ძალიან უყვარს გერმანელები ან გერმანიის კაპიტალისტები. მაგრამ ლონდონისათვის ცხადი შეიქნა, რომ გერმანიის „საბოლოო ამოშლით ევროპის კონტინენტის ძალთა რუქიდან საფრანგეთი ხდება ფაქტიურად ევროპის ბატონ-პატრონი, ხოლო ეს არ „მოსდის ჭკუაში“ ინგლისს. ის ხედავს, რომ საფრანგეთი ნელ ნელა „აწყობს“ ევროპას თავის საკუთარ „ყაიდაზე“, აწყობს ისე, როგორც ესაპირობა მის დიდმყრობელურ პოლიტიკას, რომლის ჭეშმარიტი პირი მიმართულია სხვათა შორის ინგლისის წინააღმდეგ. ერთი სიტყვით საფრანგეთის გაძლიერებისა ევროპაში აიძულებს ინგლისს გამოვიდეს მის წინააღმდეგ და ეს კონფლიქტი ამ ორი ქვეყნის - ურთიერთობაში ხდება გამთიშველ ფაქტორათ. უშუალო მიზეზი ამ კონფლიქტის, რომ ინგლისის აზრით სარეპარაციო კომისიას არა აქვს უფლება უხელმძღვანელოს ექსპერტთა გეგმის გატარებას, რადგან ეს იქნება მომასწავებელი ამ კომისიის ჩარევისა გერმანიის შინაურ საქმეებში, რაზედაც მას არ აქვს უფლება ვერსალის ზავის თანახმათ. — ეს უშუალო მიზეზი თვალთმაქცურათაა წინ წამოყენებული და ასეთი მოსაზრებაც თავიდან ბოლოამდე თვალთმაქცურია. სარეპარაციო კომისიის მთელი მოქმედება აშენებულია გერმანიის შინაურ საქმეებში ჩარევაზე და სახელმწიფოს დამოუკიდებლობის მოსპობაზე. ეს არც შეიძლება სხვანაირათ ვერსალის ზავის მიხედვით. სარეპარაციო დადასტურა ის, რომ არა ოფიციალურათ არავისთვის აღარ შეადგენდა საიდუმლოებას: ე. ი. საბერძნეთ ოსმალეთის ომი ფაქტიურათ იყო საფრანგეთ-ინგლისის ომი. გამარჯვება ინგლისისა იქნებოდა ინგლისის სრული გაბატონება ირაკში, კერძოთ მოსულში და საფრანგეთის ბატონობის შერყევა სირიაში, მიუხედავათ იმისა, რომ სირიის „მანდატი“ საფრანგეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს კანცელიარიაშია ჩაკეტილი.

მაგრამ არა მარტო ეს საკითხია დღეს ის ძალი, რომლის ირგვლივ ღრენენ იმპერიალისტური ქოფაქელები. როგორც უკანასკნელი ტელეგრამები გადმოგვცემენ, გერმანიის საკითხი კვლავ მწვავე შეხლა-შემოხლას იწვევს ყოფილ მოკავშირეებში. მთლათ მოკავშირეებში. (როგორც ეს სურს საფრანგეთს) თუ ის ცოცხალ-მკვდარი დასტოვონ (როგორც ეს ინგლისს ესაპირობა)?

რაშია საქმე? რასაკვირველია არა იმაში, რომ ინგლისს ძალიან უყვარს გერმანელები ან გერმანიის კაპიტალისტები. მაგრამ ლონ-

ერთად ყურადღებით ეპყრობა „შმო“-ს არსებობის და განვითარების საკითხს და ამით აიხსნება ის, რომ „შმო“ უკანასკნელ დროს შეიქნა მეტად პოპულიარულ საქმეთ. ის მისწვდა ბევრ ფაბრიკა-ქარხნებს, დაწესებულებებს და ყველგან ეწყობა ამ დარგში მომუშავეთა სხვადასხვა სახის უჯრედები: „საცდელი სადგურები“, „ლიგა დრო“, „შმო“-ს უჯრედები“, „ინსპექციის დამხმარე უჯრედები“, „ორგბიუროები“ და სხვა დღეს აერთიანებენ საკავშირო მასშტაბით მრავალი ათი ათასობით მუშებს და მოსამსახურეებს.

„შმო“-ს იდეა, მისი მნიშვნელობა-საჭიროება შეიგნო უბრალო მუშამ. სულ რაღაც ორი-სამი წლის განმავლობაში, რაც ამ საქმეს მიექცა განსაკუთრებული ყურადღება, მრავალი სახელმძღვანელოები, ბროშიურები გამოიცა ამ საკითხზე და დღეს ვერ ნახავთ ვერც ერთს წიგნის სავაჭროს თვით თბილისშიაც, სადაც გამოფენილი არ იყოს ლიტერატურა „შმო“-ს შესახებ.

„შმო“-მ, როგორც ცალკე მეცნიერულმა დისციპლინამ მხოლოდ უკანასკნელ წლებში მოიპოვა მოქალაქეობრივი უფლება, არა თუ ჩვენში, არამედ საზღვარგარეთაც, სადაც „შმო“-ს პრინციპები ფართოდ არის ბევრ წარმოებებში გამოყენებული; ეს მეცნიერება იქიც საბოლოდ ჩამოყალიბებული არ არის.

ჩვენში ამ მეცნიერების განვითარებას ეღობება ერთი უმთავრესი დაბრკოლება—მომზადებელ, მცოდნე ძალების უყონლობა. ჩვენ ვსარგებლობთ იმ მიღწევებით, რომელიც არის ამ დარგში კაპიტალისტურ ქვეყნებში, მაგრამ ამასთან ერთად საჭიროა „შმო“ ჩვენში იქნეს შეფარდებული არსებულ პოლიტიკურ და ეკონომურ პირობებთან—ჩვენს საბჭოთა სოციალისტურ მშენებლობასთან. ამიტომ „შმო“-ს განვითარებას ჩვენში უნდა მიეცეს სხვაგვარი მიმართულება: თუ კაპიტალისტურ ქვეყნებში „შმო“ მიზნათ ისახავს შრომის ნაყოფიერების მაქსიმალურ გაზრდას თუნდ მუშების ექსპლოატაციის გზით, ჩვენში მისი მიზანი უნდა იყოს მუშის შრომის და მისი ნაყოფიერების ზორის ერთვარი წონასწორობის, ტრანსპორტის, მმართველობის აპარატის და სხვათა უკეთესად მოწყობის საქმეში უშუალოდ მომუშავეების დაინტერესება.

როგორც ზემოთ იყო ნათქვამი მომზადებული ძალების ნაკლებობა ამ დარგში ემჩნევა რუსეთში. ჩვენში კი ეს მდგომარეობა განსაკუთრებული მწვავე სახის არის. მაგრამ მიუხედავათ ამისა აქაც—საქართველოში ამ მოძრაობამ ჰპოვა ნიადაგი. საქართველოს ინსპექციასთან დღიდან მისი რეორგანიზაციისა დაარსებულია „სახელმწიფო აპარატის გამაუმჯობესებელი განყოფილება“, რომელმაც თავიდანვე შემოიერთა „შმოს“ ასოციაცია, რომელიც ერთ ... პროფკავშირთა საბჭოსთან არსებობდა. ცხადია ჯერ-ხნობით ... ეს ... ძეგვიძლია იმის თქმა, რომ ... განყოფილებამ „შმოს“—პრინციპების ცხოვრებაში გატარების მხრივ ... ეაღწია დიდ შედეგებს. შეგვიძლია მხოლოდ ეაღვიაროთ, რომ საძირკველი ... ამ მეტად სასარგებლო და სიმპატიურ საქმის ჩაყრილია და მომავალში „შმო“ ნელი. მაგრამ მტკიცე ნაბიჯით იკლის წინ თავის განვითარების გზით, ასე, რომ სულ მოკლე დროში მისი ნაყოფი ყველასათვის ნათელი იქნება.

ჩვენ არ შეგვიძლია დავეთანხმოთ „ურწმუნო თომებს“, რომლებიც უიმედოთ უყურებენ „შმოს“ განვითარებას ჩვენში და გაიძახიან, რომ ეს არის გატაცება, ჩვენს სინამდვილეში მისი გამოყენება ოცნებაა და

*) იხ. საქართველოს ც. ა. კ. და ს. კ. ს. „მოამბე“ 1924 წ. № 5, კოდექსი გამოვიდა აგრეთვე ცალკე წიგნაკათ, რომელშიაც მოთავსებულია ტეხის კოდექსიც.

ინსპექცია და შრომის მეცნიერული ორგანიზაცია („შმო“)

გაერთიანებული მუშათა და გლეხთა ინსპექცია და ცენტრალური საკონტროლო კომისია თავის ამოცანებს სახელმწიფო აპარატის გაუმჯობესება-განმტკიცების საქმეში უნდა ანხორციელებდეს. შრომის მეცნიერული ორგანიზაციის პრინციპების მიხედვით. ჩვენ არ შეგვიძლია არაკვითარი სერიოზული და საფუძვლიანი გაუმჯობესება შეეტანოთ წარმოებაში, გადაიდოთ შრომის ნაყოფიერება, დაეცვა მარტივი სტრუქტურა სახელმწიფო აპარატის, შეეიმუშავოთ სრულყოფილი ფორმა ანგარიშგასაგებისა, კალკულაციისა და სხვა, თუ არ ვისარგებლეთ იმ მიღწევებით, რომელიც მეცნიერებამ მოგვცა ამისათვის.

ინსპექციას თავიდანვე მისი რეორგანიზაციის დროს დაეკისრა გაერთიანოს თავის გარშემო ყველა ის ცალკე ორგანიზაციები, რომლებიც მუშაობენ შრომის მეცნიერული ორგანიზაციის დარგში, ხელი შეუწყოს მის განვითარებას და საერთოდ აღმოაჩინოს ყოველგვარი დახმარება. ამ ორი სამი წლის ვინეო შედარებით ნაკლები ყურადღება ჰქონდა მიქცეული „შმო“-ს (შრომის მეცნიერულ ორგანიზაციას). ხოლო მას შემდეგ, რაც მუშათა და გლეხთა ინსპექციამ აიღო თავის ხელში ამ მოძრაობის ხელმძღვანელობა საქმე ჩქარა ნაბიჯით წავიდა წინ. როგორც საკავშირო, ისე ყველა საგუბერნიო და რესპუბლიკანურ მ | გ. ინსპექციებთან მოეწყო სპეციალი „სახელმწიფო აპარატის გამაუმჯობესებელი განყოფილებები“ რომელთაც დაეკისრა „შმო“-ს ყველა ადგილობრივი ორგანიზაციების თავის გარშემო შემოკრება, მათი მუშაობის წახალისება და ხელმძღვანელობა.

საკითხი. თუ რა როლი უნდა ითამაშოს „შმო“-მ ჩვენი მიმდინარე სოციალისტურ მშენებლობის საქმეში პირველად, მთელი თავის პრაქტიკული მნიშვნელობით, წამოაყენა განახლებულ ინსპექციის სულის ჩამდგმელმა ამხ. ლენინმა, რომელმაც მთელ რიგ წერილებში თავის გენიალური მორსმჭვრეტელობით აღნიშნა ის გზა, რომლითაც უნდა მიმდინარეობდეს მისი განვითარება. დღეს საბჭოთა ხელისუფლება ინსპექციასთან

საბჭოთა საქართველოს მიწის კოდექსი *)

მიმდინარე წლის 28 თებერვალი საქართველოს მიწის საკითხისათვის ჩაითვლება ისტორიულ დღეთ: ამ დღეს სრ. საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის მეორე მოწვევის მეორე სესიამ დაამტკიცა საქართველოს მიწის კოდექსი. სამი წლის განმავლობაში (1921—1923 წ.) მიწისა და საადგილმამულო ურთიერთობის მოწესრიგების საქმე კეთდებოდა 1921 წლის 6 აპრილის დეკრეტისა და მის განსამარტებლად გამოცემულ საკანონმდებლო და ცირკულიარული ხასიათის აქტების მიხედვით. ასეთი აქტები იყო: საქართველოს რევოლიუციონურ კომიტეტის 1921 წლის 27 ივლისის დეკრეტი № 62 განსაკუთრებულ საადგილმამულო კომისიის დაარსების შესახებ, ცენტ. აღმ. კომ.-ის 1922 წლ. 26 მაისის დებულება მიწათმოწყობაზე სოფლად და 1923 წლ. 12 აპრილის დებულება მიწისმოწყობაზე ქალაქებში, ც. ა. კ.-ის სამი დადგენილება—პირველი 1922 წლ. 30 ივლისის № 12 საძოვრების შესახებ, მეორე—1922 წლ. 1-ლ ნოემბრის № 14 26 მაისის დებულების ზოგიერთი მუხლების შეცვლაზე და მესამე—1923 წ. 22 თებერვლის № 30 საქართველოში დარჩენილ ფეოდალურ ნაშთების საბოლოოთ მოსპობის შესახებ და 9 ცირკულიარი მიწადმოქმედების კომისარისა არა მიწის მუშა სოფლის მოსახლეობის, ქვრივ-ობლებისა და მოხუცებულ-დავრდომილთა, წითელ არმიელებისა და საბჭოთა დაწესებულებებში მოსამსახურეთა მიწის სარგებლობის უფლებისა, ღალისა, ე. წ. Черный передел-ისა და სხვათა შესახებ.

როგორც ვხედავთ, განმარტებებისა და ცირკულიარების „წვიმა“ არც ისე ხშირი ყოფილა, მაგრამ მიწის რეფორმის გატარებაზე მომუშავე ორგანოებისათვის სახელმძღვანელო დირექტივების გაფანტულობა სავადასხვა, ხანდახან მტკიცე ლოღიკურ კავშირს მოკლებულ აქტებში (განსაკუთარებით საკანონმდებლო აქტისა და ცირკულიარის შორის), რის თავიდან აცილება გარდამავალი ხანის პირობებში შეუძლებელია, ძალაუნებურათ იმ ჯოხათ იქცეოდა, რომელიც რეფორმის ბორბლებში ეჩხირებოდა და ასუსტებდა მის წინსვლას. ამა თუ იმ საკანონმდებლო აქტში, რომელიც ხშირათ ნაჩქარევათ იწერებოდა გარეშე მის პირველ განხორციელების ცდისთანავე აღმოჩნდებოდა რაიმე გასასწორებელი დეფექტი, რაც იწვევდა განმარტებას და ახსნას ცირკულიარის სახით. ამ აქტებში და ცირკულიარებში გაფანტულ დირექტივების ერთად თავის მოყრა, მათი გაცხრილვა და გაწმენდა, რეალურ ცხოვრების პირობებთან საბოლოოთ შეთანხმება და ახალი ცხოვრების გეგმის მთავარი შტრიხებით ახაზვა, ე. ი. მიწის კოდექსის შექმნა, აუცილებელ საჭიროებას წარმოადგენდა. ეს მით მეტად იყო საჭირო, რომ მიწის რეფორმის უდიდესი მიზანი უკვე მიღწეული იყო: საუკუნოებით განმტკიცებული უსამართლობა მიწის განაწილებისა კლასთა შორის მოისპო, არა მიწის-მუშას ჩამოერთვა სხვისი შრომის ექსპლოატაციის იარაღი, ხოლო ახლად შექმნილი ურთიერთობისათვის გარკვეული ნორმები არ არსებობდა დაწერილი მთლიანი კანონის სახით. საჭირო იყო ახალი ყოფა-წყობილების დაკანონება და ახალი ნაკადის შეტანა სოფლის ცხოვრების მიმდინარეობაში. ეს შესრულდა მიწის კოდექსის შედგენით.

მიწის კოდექსი გარკვეულ გზას უჩვენებს - მიწის-მუშას მისსა და სახელმწიფოს უზენაეს უფლების საკითხში მიწის სარგებლობაზე, გააცნობს მას რა ზომისა და ხასიათისაა კერძო უფლება მიწის სარგებლობისა და რა ურთიერთობა მკარდება კერძო და საზოგადო ინტერესებს შორის ამ სფეროში; კოდექსი აუხსნის მიწის მუშას იმ წესს, რომლითაც უნდა მოეწყოს მიწა და განმტკიცდეს მისი უფლება მიწის სარგებლობაზე. ამავე დროს იგივე კოდექსი ზოგი ისეთ რამეს მოსთხოვს კერძო მესაკუთრეობით დაავადებულ სოფელს, რომ ეს უკანასკნელი პირველად ეჭვის თვალით შეხედავს კოდექსით მოტანილ სიკეთეს, თუმცა ბოლოს უსათუოდ დარწმუნდება ახალი წესების მიზანშეწონილობასა და სარგებლიანობაში.

მეორეს მხრით მიწის სვე-ბედის უახლოესი განმკარგულებელი და მეთვალყურე, ადგილობრივი საადგილმამულო ორგანოები, მიწისა და საადგილმამულო ურთიერთობის მოწესრიგების საქმეში დღეიდან დაადგებიან ერთ კანონიერ გარკვეულ გზას, რაც სწორ შეგნებას და ცენტრისადმი ნდობასა და პატივისცემას განამტკიცებს სოფლის მშრომელ მასაში. მეტი სიმტკიცე საადგილ-მამულო ურთიერთობის გარკვევასა და დამყარებაში, მერყეობისა და ტალტიკის ცვალებლობის თავიდან აცილება და ამ გზით სასოფლო მეურნეობის გაჯანსაღებაზე ზრუნვა, ყველა ეს მიღწეულ იქნება მაშინ, როდესაც საადგილ-მამულო ორგანოები მიწის კოდექსის დებულებებს დაიცავენ იმ სისწორითა და სიმტკიცით, რაც ასე საჭიროა უფლებიან სახელმწიფოში.

კოდექსი სულ 172 მუხლს შეიცავს და იყოფა სამ ნაწილად. პირველ ნაწილში ირკვევა შრომით მიწის სარგებლობის საკითხი, მეორეში ქალაქის მიწათმოწყობა და სახელმწიფო მამულების საქმე და მესამეში—მიწათ-მოწყობის ტეხნიკა, საადგილმამულო რეგისტრაციის, საადგილმამულო დავების გარჩევის და გადასახლების საკითხი. კოდექსს წინ მიუძღვის მიწის რეფორმის მთავარი ძარღვის დამახასიათებელი ზოგადი დებულებანი.

მიწის კოდექსის მთავარი დებულებების უფრო ახლო გაცნობა და განმარტება საშუალებას მისცემს მიწის მუშას დაინტერესდეს ამ კოდექსით, შეისწავლოს ის და ეძიოს მასში თავისი უფლებები დაცვა და პატივის ცემა.

ვ. გ—ძე

*) ... ეროვნული ... „ბოლშევიკ“ 1924 წ. № 5, ...

1905 წლის რევოლიუციის ისტორიის შესწავლისათვის

ყველა მაზრაკომებს და რწმენაკომებს

ახლოვდება **1-ლი რევოლიუციის (1905 წელი) 20 წლის თავი**, რომელიც მთელი საბჭოთა კავშირის მასშტაბით აღნიშნული იქნება იუბილეს სახით.

საქართველოს პარტისი შეუდგა მოსამზადებელ მუშაობას.

პარტისი ჰკრეფს, აგროვებს 1905 წლის რევოლიუციის ცნობებს, მასალებს, ოფიციალურ დოკუმენტებს, აწყრიებს კომპეტენტურ ამხანაგებს ამ რევოლიუციის სხვადასხვა მომენტების გამომხატველ ისტორიული ხასიათის წერილებს და სცდილობს ამ დღისათვის გამოსცეს 1905 წლის რევოლიუციის გამაზუქებელი და შემდეგ სწავლელი ისტორიული წიგნები.

პარტისი ამიტომ გავალებთ თქვენ, ადგილობრივად მომუშავე ამხანაგებს, ხელი შეგვიწყოთ ამ საქმეში, რაც უნდა გამოიხატოს იმაში, რომ "მონახოთ ადგილობრივ არქივებში 1905 წლის რევოლიუციის მასალები, ოფიციალური დოკუმენტები, თუ ვინმეს აქვს ამის შესახებ კერძო მიწერ-მოწერაც და გადმოგზავნოთ საქართველოს კომპარტიის ცეკას პარტისში, რაც შეიძლება დაჩქარებით, არა უგვიანეს **15 აგვისტოსი.**

ს. კ. პ. ც. კ-ტის მდივანი

ბ. ლომინაძე.

პარტისის გამგე: ს. თალაკვაძე.

ინგლისის კომპარტიაში

ლონდონი. 5 ივლისი. ბრიტანეთის კომპარტიამ **გამოაქვეყნა დეკლარაცია, რომლითაც ეხალმება საალმშენებლო დარგის მუშებს** იმ **მტკიცე პოზიციისათვის, რომელიც** მან **დაიკავეს მწარმოებლების** თავზედ **და ყოყოჩურ გამოწვევის** საპასუხოდ **კომპარტია აფრთხილებს საალმშენებლო დარგის მუშებს სპეციალურად გამოსვლების და სპარატიულ შეთანხმების საშინაოებისგან დ მოუწოდებს მუშებს მტკიცეთ დაიცვან თავისი პირველადელი მოთხოვნილებები.**

კომუნისტური ინტერნაციონალის მსოფლიო კონგრესი

5 ივლისის დილის სხდომა

ამხ. ლოზოვსკის მოხსენება პროფმოძრაობის შესახებ.

მოსკოვი, 7 ივლისი. პროფესიონალურ მოძრაობის შესახებ მოხსენება გააკეთა ამხ. ლოზოვსკიმ, რომელმაც აღნიშნა, რომ დღევანდელი მიმენტისათვის დამახასიათებელია ის, რომ **მუშათა კლასის უკანასკნელი შესწყდა, ხოლო ზოგიერთ ქვეყნებში შეიჭრეულია პროლეტარიატის შეტევაზე გადასვლა ეკონომიურ დარგში. ამსტერდამის ინტერნაციონალის მიმდევარ პროფკავშირებმა გამოიჩინეს თავი, როგორც პოლიტიკურმა და ეკონომიურმა შტრეიკბრეხერულმა ორგანიზაციებმა. ამის ეამო ძლიერდება მასების უკმაყოფილება პროფკავშირების ბიუროკრატთა და იზრდება კომინტერნის და პროფინტერნის გავლენა.** უმთავრესი ჩვენი ამოცანაა—შეინარჩუნოთ და ზოგიერთ შემთხვევებში აღვადგინოთ პროფესიონალურ მოძრაობის მთლიანობა. პროფკავშირებიდან გაყვა ნიშნავს ბრძოლის ველიდან იაქცევას. დღევანდელი მომენტის მთავარი ლოზუნგია: „პროფკავშირებში დაბრუნება" და „ბრძოლა მთლიანობისათვის". კომპარტიებმა ნდა აწარმოვონ ბრძოლა პროფკავშირებიდან გამორიცხულ წევრების უკანწე მიღებისათვის. ამსტერდამის ინტერნაციონალში წარმოშვა მემარცხენე ფრთა, რომელიც მაინც არ ესმის, რომ საერთაშორისო ინტერესები უფრო მაღლა დგას ეროვნულ ინტერესებზე. ამსტერდამის ინტერნაციონალის უკანასკნელ კონგრესზე მემარჯვენე ფრთამ ეაიმარჯვა. კომინტერნ და პროფინტერნი მზად არიან ხელი შეუწყონ ამსტერდამის მემარცხენე ფრთას ეა მზად არიან შეუთანხმდენ ამსტერდამის ინტერნაციონალს ან მის მემადგენლობაში შემავალ სხვადასხვა ორგანიზაციებს, რათა გამომუშავებულ იქნას საერთო მოქმედების გეგმა საშუალო საფრთხის და ექსპერთა ომის წინააღმდეგ და აციდებულ იქნას განხეთქილება პროფესიონალურ მოძრაობაში. მაგრამ კომუნისტებს არ შეუძლიათ უარი სთქვან თანხმობა მომხრეთა დარაზმვის უფლებაზე.

აკრიტიკებს რა სხვადასხვა კომპარტიების პროფესიონალურ მუშაობას ამხ. ლოზოვსკი აღნიშნავს, რომ პარტიულმა ორგანოებმა უნდა მიაქციონ მეტი ყურადღება პროფესიონალურ მოძრაობის საკითხს. საწარმოო იარეკლების და პროფკავშირების კომფრაქციების გარეშე—კომპარტიებს არ შეუძლიათ იყონ ნამდვილი ბოლშევიკური პარტიები. ჩვენი ერთადერთი ამოცანებია: პროფკავშირებში კომფრაქციების შექმნა, სიმტკიცე ცენტრის წარმოებებზე გადაყანა, პროლეტარიატის ბრძოლის ელინელ ბიუროკრატიის შეთანხმებისა და ბიუროკრატიის შტრეიკბრეხერულ როლის გამო, რევოლიუციონურ ორგანიზაციების ბრძოლის ფორმირებისა და რეფორმისტულ პროფკავშირების ოპოზიციის მოქმედებასთან, პროფკავშირებში ოპოზიციის მოწყობა. პროფესიონალურ ბიუროკრატიის გამომეცავებება, ბრძოლა პროფესიონალურ მოძრაობის მთლიანობისათვის, ბრძოლა პროფკავშირების გამოსვლების წინააღმდეგ, დაურაზმვა მუშების დარაზმეა, კოლონიალურ ქვეყნებში პროფესიონალურ მუშაობის გაძლიერება, მწარმოებელთა კავშირების შესწავლა, კავშირის განმტკიცება დარაზმულ მუშებსა და წითელ არმიაში მყოფ მუშებს შორის. მხოლოდ ასეთი ტაქტიკის ხმარებით შესაძლებელი გახდება პროფკავშირებში უმრავლესობის დაპყრობა.

მსოფლიოთა დივიზიის დელეგაცია.

ამხ. ლოზოვსკის მოხსენების შემდეგ **მსოფლიოთა დივიზიის დელეგაციამ ვერმანიის მუშების წარმომადგენელს გადასცა წითელი დროშა. კონგრესი სანერძლავი ოვაციით ხვდება დელეგაციას.**

კლარა ცეტკინის დაბადების დღე.

ამხ. **რიი,** პრეზიდიუმის სახელით, ესალმება ამხ. კლარა ცეტკინს დაბადების დღის გამო. ამხ. ცეტკინს შეესრულდა 67 წელი.

ამხ. გეკკერტის თანამოსაუბრობა პროფმოძრაობის შესახებ.

ამხ. **გეკკერტი** თავის მოხსენებაში აღნიშნავს, რომ მისი აზრით პროლეტარატის საერთო უკანდახევა ჯერ კიდევ არ დამთავრებულა, რომ ექსპერ თა პროექტი ნიშნავს კაპიტალის შემ ტევის გაგრძელებას. თანამომხსენებლის აზრით, გერმანიის პროლეტარიატისათვის ძნელი იქნება ხელფასის შემცირების გაუქმების და სამუშაო დღის გადიდების წინააღმდეგ ბრძოლის გაგრძელება, გერმანიის პროლეტარიატი თავისი სურვილის წინააღმდეგ, შეიძლება გახდეს მსოფლიო შტრეიკბრეხერად. მწარმოებელთა მიერ წარმოებული დევნა აფერხებს ფაბრიკა-ქარხნების კომიტეტების მოძრაობას, ვინაიდან ფაბრიკა-ქარხნების კომიტეტების რევოლიუციონურ წევრებს დაუყოვნებლივ ითხოვენ სამსახურიდან. უმთავრეს ამოცანად ითვლება საგადაცვო ბრძოლის სტრატეგიის შესწავლა საერთაშორისო გამოცდილების ნიადაგზე. თანამომხსენებელი ხაზს უსვამს სამრეწველო დარგში მომუშავეთა და სასოფლო-მეურნეობის მუშების გაერთიანებაში აუცილებლობას. ამ გაერთიანებაში უნდა შევიდენ აგრეთვე მცირე მიწის მქონე გლეხებიც.

ამხ. **გეკკერტი** იძლევა გაფრთხილებას იმის შესახებ, რომ საქირო არ არის გატაცება ამსტერდამის ინტერნაციონალის მემარცხენე ფრთაზე იმიდების დამკარებით. მოხსენებული აღნიშნავს, რომ ბოლოს **ამხ. ბუხარინი** ამბობს, **ამ** ... ეს ... ეს ... ...

კოოპერაცია

წარმოკავშირის მუქაბა*)

სასოფლო-სამეურნეო ამხანაგობების დაარსება საქართველოში იწყება 90 წლებიდან; პირველად დაარსდა „ქუთაისის გუბ. მეაბრეშუმეთა პიოველი ამხ-ბა“ შემდეგ არსდება „ბორის მახრის მეხილეთა ამხ-ბა“ „კახეთი“, „კოლხიდა“, „შორმა“, „შუამავალი“, „თამარი“ და სხ., ბაგრამ ამ ორგანიზაციების არსებობა არ იყო ხანგრძლივი; უმეტესი წილი მიიკეტა უმთავრესად უსაკრობის და შეუფერებელ მშენებლობის გამო; 1900 წლებიდან მათ მაგიერობას ეწევიან ჩვენში მრავალად დაარსებული წვრილი საკრედიტო ამხანაგობანი, ბაგრამ მათ უსწრებს მსოფლიო ომი, შემდეგ რეეოლიუცია და სამოქალაქო ომები, რამაც უპირატესი მნიშვნელობა მიანიჭა სამომხმარებლო კოოპერაციას, და საკრედიტო კოოპერაციაც ჰკრება; საქართველო იქსელება სამომხმარებლო საზოგადოებათა დუქნებით.

სასურსათო გასაჭირის დროს გადარჩენილი სას. სამ. ამხანაგობანი თავის მდგომარეობის გასამაგრებლად 1919 წ. აარსებენ სას. სამ. კოოპერატიულ ამხ-ბათა ცენტრს „წარმოკავშირი“-ს სახელწოდებით; ბაგრამ სას. სამ. კოოპერაცია მაინც ვერ ვითარდება; ამის მიზეზი იყო ერთი მხრივ თვით მაზნიდელ „წარმოკავშირი“-ს მეთაურები და მეორე, რაც უმთავრესია—საქართველოს ეკონომიური იზოლიაცია; ამას ზედ ერთვოდა სხვადასხვა სახის კოოპერაციის ფუნქციათა გაურკვევლობა.

ასეთი მდგომარეობა გრძელდება 1923 წლამდის. მანამდე სას. სამ. კოოპერაცია თითქმის რომ არ არსებობდა. აი როგორი იყო სას. სამ. კოოპერაციის მდგომარეობა 1923 წლამდე (ცნობები სრული არ არის).

	1918 წ.	1919 წ.	1920 წ.	1921 წ.	1922 წ.
3 ამხ.	3 ამხ.	4 ამხ.	5 ამხ.	6 ამხ.	

სას. სამ. კოოპერაციის მდგომარეობა უმჯობესდება 1923 წლიდან. ამ ხნისათვის აღდგენილ იქნა რუსეთში სას. სამ. კოოპერაცია; დაარსდა და განვითარდა მისი ცენტრი „სელსკოსოიუზი“ და ახალ ეკონომიურ პოლიტიკის გამო, შესაძლებელი გახდა გლეხურ მეურნეობისათვის საბანრო წარმოების გაჩაღება, რაც საფუძველად უდევს სას. სამ. კოოპერაციის განკითარებას: ეს ხელს უწყობს ჩვენშიც მის პერსპექტივების გაშლას; საქართველოს სას. სამ. კოოპერაციის მომავალი ცენტრი კოოპერაციის აბამს „სელსკოსოიუზთან ერთად ორგანოებში შედიან პარტიის პასუხისმგებელი წევრები, ორგანო „სოფლიდან“ შესაძლებელი ხდება ნორმალურ ურთიერთობის დამყარება სანელმწიფოებრივ, ფინანსიურ და სამეურნეო ორგანიზაციებთან; მმართველ წრეებში იღვიძებს ინტერესი თვით სას. სამ. კოოპერაციისადმი, როგორც უმთავრეს საშუალებს სოფლის მეურნეობის აღსადგენად.

1924 წ. 15 იანვარს საქ. სახ. კომ. საბჭო აქვეყნებს სას. სამ. კოოპერაციის შესახებ განსაკუთრებულ დეკრეტს, ხოლო ცოტა გვიან საქ. კომპარტიის მესამე ყრილობა ადგენს სას. სამ. კოოპერაციის ადგილს ეროვნული ეკონომიის და ინტეგრაციის შეუსაბამობას.

1924 წლის 1 ივლისისათვის საქართველოში ირიცხება უკვე 92 სას. სამ. ამხანაგობა,—რომელთაგან 25 ამხ-ბა მეხილეებისა (ხილის გასაღება, მიწოდება, წარმოების გაუმჯობესება), 13—მეეფეხსეთა, 6—მეცხვარეთა (მატყლის გასაღება, მიწოდება ქვა-მარილისა, ნაბდებისა, საძოვრების საკითხის მოწესრიგება და სხვ.), 4 მეთამბაქოეთისა და სხვ.

ამხანაგობების მოქმედების უმთავრეს მიზანს შეადგენს წევრთა კეთილდღეობისათვის ხელის შეწყობა და მათი მეურნეობის წარმატება, რისთვისაც ისინი ასაღებენ წევრთა ნაწარმოებს, როგორც ნედლათ, ისე გადამუშავებულს, აწვდიან წევრებს მეურნეობაში საჭირო მასალას—იარაღ-მანქანებს (გუთნები, ცელები, ბარები, ეერმორელის აპარატები, ხეხილის ბაღების შესაწამლად პომორებს), შაბიამან-გოგირდს, ქვა-მარილს, ბარდნებს, ნაბდებს; სცდილობენ წევრებთათვის მაგ. საძოვრების საკითხის მოწესრიგებას, ცხვრის მიმოსვლის დროს ცხვრის დაცვას და სხვ., ამის გარდა ამხანაგობანი სცდილობენ წარმოების გაუმჯობესებასაც: აწყობენ ქართლში ხეხილის გასვლას, შეწამვლას, აწყობენ საუბრებს სოფლის მეურნეობის და კოოპერაციის შესახებ, კახეთში აწყობენ ნამყენ ვაზის წარმოებას წევრთათვის („კავშირთა-კავშირი“, „წარმო-კავშირი“), მეცხვარეობის საკითხების გამოსაკვლევად „წარმოკავშირის“ და მეცხვარეთა ორგანიზაციების ხარჯით აგზავნება საგანგებო მეცნიერული ექსპედიცია მეცხვარეობის საკითხოროტო საკითხების გამოსაკვლევად და სხვ., სას. სამ. კოოპერაციის მეთოდა აგრეთვე სოფლის მიერ წამოყენებულ კრედიტის საკიროების დაკმაყოფილებაც; მართლია ეს ოპერაცია საერთოდ არ არის ფართე და ოდი (ავანსების გაცემა), ბაგრამ ეს სამ. კოოპერაციისათვის ეს მეორე დიდი არის და მისი დაუკმაყოფილებლობა ხშირად უხერხულ და

*) ეს წერილი აწყობილი იყო, ბაგრამ ადგილების გამო ვერ დიბეჭდა ჩვენი ბეჭდვის 5 ივლისის ნომერში.

სასოფლო მეურნეობა

სეტყვისაგან ვენახების დაზღვევის საკითხი

მიწათ მოქმედების კომისარიატის სამეურნეო განყოფილება გაზეთ „კომუნისტში“ № 129 (984) მისაყვედურებს ვითომ მე მომხრე არ ვიყო სეტყვის წინააღმდეგ აქტიურ ბრძოლისა. ჩემს თვალსაზრისს ამ საკითხის შესახებ საუკეთესოდ ასაბუთებს საქმე, რომელიც გავაკეთე ამ დარგში მცირე ხნის განმავლობაში.

კახელ მევენახეთა თხოვნით, რომელნიც თავს იყრიან კოოპერატივ „კავშირთა-კავშირის“ გარშემო, სახელმ. დაზღვევის ამიერ-კავკასიის სამმართველომ მოიწვია თათბირი ჰაეროპლანების მოხმარების შესახებ სეტყვის წინააღმდეგ. ამ თათბირმა გამოარკვია, რომ ხალხს ჯერ კიდევ არ სჯერა ძალა პიროტეხნიკურ მეთოდებისა (ორტირები და შუშხენები), რომელსაც ჩემი ოპონენტები ეხლობიან; მეორე მხრივ ჯერ-ჯერობით არც არსებობს ისეთი მტკიცე საშვალება სეტყვასთან საბრძოლველოლათ. ყველა არსებულ საშვალებათა შორის თეორიულად უფრო მეტი უპირატესობა აქვს იტალიელ პროტ. აპარატს, რომელიც ამ საქმეში ხმარობს ელექტრო-მაგნიტის ტალღებს.

ზემო აღნიშნულ თათბირის დასკვნათა შესახებ ჩვენ შევეკითხეთ საქეცნიერო-მელიორატიულ ინსტიტუტის დირექტორს პროფ. რიზენკაფს, ძმათაერ ფიზიკურ ობსერვატორიის ფიზიკოსს და გზათა ინსტიტუტის ჰაეროდინამიკის მასწავლებელს პროფ. ტროიცკის, მთავარ ფიზიკურ ობსერვატორიის უფროსს ფიზიკოსს და ამეცნიერო-მელიორაციის ინსტიტუტის წევრს პროფ. კალინინს, სპეციალ ელოტის აკადემიის პროფ. რინინს და სხვებსაც.

მეცნიერების ზემოხსენებულმა წარმომადგენელებმა ერთხმად გკიპასუხეს რომ სეტყვასთან ბრძოლისათვის საკეთესო იარაღად უნდა ჩაითვალოს პროფ. როტის აპარატი. ჩვენ კიდევ ადავსდგეთ შესაფერი ნაბიჯები ამ აპარატის შესაძენად და გამოსაცდელად ამიერ-კავკასიის პირობებში.

აქედან ცხადია, რომ მე არ ვყოფილარ სეტყვასთან აქტიური ბრძოლის წინააღმდეგი. ან როგორ უნდა ვიყო ამის წინააღმდეგი. ჩემთვის და სხვისთვისაც მეტის-მეტად ცხადია—ახელმწიფოებრივ და კერძო მეურნის თვალსაზრისითაც—განსხვავება სეტყვისაგან გადარჩენილ მოსავლისა და სეტყვისაგან დაზარალებულის ზარალის ანაზღაურების შორის, რომელიც (ზარალი) უნდა მიიღოს დაზარალებულმა მეურნემ ჩვენგან—სახელმწიფო დაზღვევისაგან.

ჩვენ შორის დავა სხვა ნიადაგზეა. მე არ მკერფოდა და არც ახლა ჯერა, ვითომ სეტყვასთან ბრძოლის ამმდენი და საუკეთესო მეთოდი იყოს პიროტეხნიკური იარაღები, ე. ი. ისეთი საშვალება ბრძოლისა, რომელიც შეიძლება უებარი არ იყოს, ბაგრამ იგი საუკეთესოდ მაინც უნდა ითვლებოდეს. ამიტომ ვამბობდი მე—ჯერ-ჯერობით სეტყვასთან ბრძოლის ერთადერთი საშვალო საშვალოა უნდა ჩაითვალოს პასიური ბრძოლა, ესე იგი მოსავლის დაზღვევა, ზარალის ანაზღაურება. ხოლო ჩემი ოპონენტები მთელს თავიანთ ფიგურებს ამყარებენ პიროტეხნიკაზე. აი ასეთი გასხლავთ ჩვენ შორის არსებულ უთანხმოების დეტალური.

ეხლა გადავიდეთ სხვა საკეთეურებზე.

ჩემს წერილში ვსთქვი: თუმცა კეთილი სეტყვის ოცი წელიწადი ბრძვიან აქტიურად, მაინც ო�jერ ეაისტეყვა ვენახები. მე არ მითქვამს და ვერც ვიტყოდი, ვითომ ყოველწლივ ისეტყვებოდა ასი პროცენტი. კიდევ ვიმეორებ ჩემს დეადაზრს: პიროტეხნიკურ იარაღით ბრძოლა სეტყვასთან არ იძლევა მეთქი საესურველ შედეგს.

დეე მკითხველმაც იანგარიშოს, რამდენი ღირს ბრძოლა პიროტეხნიკური საშვალებით თითო დესეტინაზე. წინანდლის მამულმა ამ საქმეზე დახარჯა:

1910 წელში	1.332	მან
1911 „	896	„
1912 „	1.335	„
1913 „	1.746	„
1914 „	1.724	„
1915 „	2.350	„
1916 „	2.137	„
1917 „	4.242	„
1918 „	5.679	„

წინანდლის ვენახები უდრის თითქმის 100 დესეტინას. მე ვამტკიცებდი და ეხლაც ვამტკიცებ, რომ საშუალო ხარჯი დესეტინაზე უდრის 15 მანეთს, ხოლო ხარჯის მომატება 1915 წლიდან ზიგაწერე ფულის დაქვეითებას.

ჩემი ოპონენტები ამტკიცებენ, ვითომ მიწად-მოქმედების კომისარიატს სეტყვასთან ბრძოლა თითო დესეტინაზე უღირს 4 მან. მათი ანგარიში ასეთია: ერთ სეზონში ერთ სადგურს სჭირია 60 შუშხუნა (25 დესეტინაზე), რომელიც ეღირება 100 მ., მაშასადამე ერთი დესეტინის ხარჯი უდრის 4 მან. თეორიულად ანგარიში თითქოს სწორეა, ნამდვილად კი ერთი სადგური 25 დესეტინს არ ჰყოფნის, მით უფრო, რომ ჩვეულებრივად ამრავლებენ სადგურებს ფრონტის ხაზზე, საიდანაც მოსალოდნელია სეტყვის მოსვლა. ეს დესეტინანი ვენახს სჭირია, მისი მოყვანილობის მიხედვით, 8—10 სადგური. თუ ერთ სეზონში ერთ დესეტინას დასჭირდა მხოლოდ 60 შუშხუნა, ერთ დესეტინის დაცვა დაჯდება 8—10 მანეთი. ნამდვილად, რა თქმა უნდა, მეტი დაიხარჯება, რადგან ზოგჯერ სეტყვას ისეთი ღრუბლები წამოვა ხოლმე, რომ ინის გაფანტვაზე ეხარჯება 20-ზე მ ტი შუშხუნა თითო სადგურს, და ასეთი ღრუბელი სეზონში შეიძლება რამდენჯერმე წამოვიდეს და ხარჯიც თითო დესეტინაზე ადვილად გაიადაკბრებს 15 მანეთს. ეს არის ნამდვილი პრაქტიკული საკითხი. ამიტომ უმჯობესი იქნებოდა, რომ ჩემს ოპონენტებს თეორიულ ანგარიშების მაგივრად წარმოედგინათ ნამდვილი ანგარიშები ამის შესახებ. თუ რამდენი დაუჯდა მიწად-მოქმედების კომისარიატს თავის მამულებში ბრძოლა სეტყვასთან, მაშხალებით.

კიდევ ერთს საყვედურს მითვლიან. ვითომ მე მაშხალებით ბრძოლა სეტყვასთან ისე მაქვს წარმოდგენილი, თითქოს მაშხალა ისე ერეკებოდეს ღრუბელს, როგორც ცხვრის ფარას. თუ ეს სიტყვა ხუმრობით არის ნათქვამი, არაფერი მეთქმის, რადგან ყველა ისე ხუმრობს, როგორც ეხერხება; ნამდვილად კი საქმე ასე გახლავთ: მე ვლაპარაკობდი შესახებ იმისა, რომ შუშხუნები სეტყვის ღრუბლებს ერთ ადგილიდან მეორე ადგილზე ერეკებიან, და ამ დროს ვიხმარე სახიერი სეტყვა ინ ერთი ფაქტის გამოსახვისათვის, რომელიც შემდეგში მდგომარეობს: მორტირები და შუშხუნები ასუსტებენ ელექტრონის ძალას თავიანთ გარშემო და ხელს უშლიან სეტყვის ეაისტანას, ბაგრამ ამავე დროს გაფანტული ელექტრონი გადადის მეზობელთა მამულზე, რომელნიც უფრო უარესად ისეტყვებიან.

კრძალე ერთი გარემოება უნდა აღინიშნოს: ჩემი ოპონენტები აღიარებენ, რომ ძვირფას მცენარეთა დაზღვევის სეტყვისაგან დიდი მნიშვნელობა აქვს ჩვენს მეურნეობაში. ჩვენ ვერ მოვრიგდით მხოლოდ სეტყვასთან აქტიურ ბრძოლის მეთოდების დაფასებაში. თუ როტის აპარატმა, რომელიც ზემოთ მოვიხსენიე, კარგი შედეგი მოგვცა და სახელმწიფო დაზღვევას ამის გამო მიეცა საშუალება სეტყვასთან ბრძოლა მტკიცე ნიადაგზე დაეყენოს, რადა თქმა უნდა, მეც პირველთა შორის მივესალმები კაცობრიობის ახალს გამარჯვებას ბუნებაზე.

ა. კობახიძე.

ვლასელის პირი და ვენახების მდგომარეობა კახეთში

ველის-ციხის რაიონში გვაღამ ჯეჯილი ისე ვერ დაზარალა, როგორც ახვაგან. უკანასკნელ ხანებში წვიმამაც მოუსწრო. ცოტა უფრო ცუდ მდგომარეობაშია გაზაფხულის ნათესები მინდვრის თავვებს პურის ყანები არ დაუზარალებია, რადგან წელს ეს მავნე ნაკლებათ იყო. ჯეჯილი უკვე მწიფდება და საერთოდ მოსალოდნელია საშუალზე უკეთესი მოსავალი.

სათიბების თიბვა უკვე დაიწყო, ბაგრამ თივა რაოდენობით და ღირსებით ნაკლებია, იმის გამო რომ ხანგრძლივმა ბაისიერი ბრძოლა, ესე იგი მოსავლის დაზღვევა, ზარალის ანაზღაურება. ხოლო ჩემი ოპონენტები მთელს თავიანთ ფიგურებს ამყარებენ პიროტეხნიკაზე. აი ასეთი გასხლავთ ჩვენ შორის არსებულ უთანხმოების დეტალური.

ეხლა გადავიდეთ სხვა საკეთეურებზე.

ჩემს წერილში ვსთქვი: თუმცა კეთილი სეტყვის ოცი წელიწადი ბრძვიან აქტიურად, მაინც ოcjერ ეაისტეყვა ვენახები. მე არ მითქვამს და ვერც ვიტყოდი, ვითომ ყოველწლივ ისეტყვებოდა ასი პროცენტი. კიდევ ვიმეორებ ჩემს დეადაზრს: პიროტეხნიკური იარაღით ბრძოლა სეტყვასთან არ იძლევა მეთქი საესურველ შედეგს.

დეე მკითხველმაც იანგარიშოს, რამდენი ღირს ბრძოლა პიროტეხნიკური საშვალებით თითო დესეტინაზე. წინანდლის მამულმა ამ საქმეზე დახარჯა:

1910 წელში	1.332	მან
1911 „	896	„
1912 „	1.335	„
1913 „	1.746	„
1914 „	1.724	„
1915 „	2.350	„
1916 „	2.137	„
1917 „	4.242	„
1918 „	5.679	„

ეხლა ბაგრამ ამავე დროს ბაგარული ელექტრონი გადადის მეზობელთა მამულზე, რომელნიც უფრო უარესად ისეტყვებიან.

ეხლა ერთი ბაგარეული ეხლა ეაიღნიშნა: ჩემი ოპონენტები აღიარებენ, რომ ძვირფას მცენარეთა დაზღვევას სეტყვისაგან დიდი მნიშვნელობა აქვს ჩვენს მეურნეობაში. ჩვენ ვერ მოვრიგდით მხოლოდ სეტყვასთან აქტიურ ბრძოლის მეთოდების დაფასებაში. თუ როტის აპარატმა, რომელიც ზემოთ მოვიხსენიე, კარგი შედეგი მოგვცა და სახელმწიფო დაზღვევას ამის გამო მიეცა საშუალება სეტყვასთან ბრძოლა მტკიცე ნიადაგზე დაეყენოს, რადა თქმა უნდა, მეც პირველთა შორის მივესალმები კაცობრიობის ახალს გამარჯვებას ბუნებაზე.

ა. კობახიძე.

ბუმბერაზ ცხოვრებიდან

ორთაჭალის წითელი სასადილო.

(მუშაკოების საყურადღებოდ)

ორთაჭალა ნაქები ადგილი იყო გარყვნილ მოქეიფეთათვის. აქ ყოველ ნაბიჯის გადადგმაზე თითო დუქანი იყო გაღებული და მუშების ნაზრომი კაპეიკები სწორედ ამ ღიპიან მედუქნეების ხელში ვარდებოდა.

დღეს სუყველა ეს მოსპობილია. ახლა მხოლოდ ამშვენებს ამ მიდამოებს მუშაოოპის **წითელი სასადილო.** ეს უკანასკნელი 12 აპრილიდან არსებობს. მუშა-მოსამსახურეები დიდის სიამოვნებით შედიან, როგორც თავიანთ ოჯახში, ამ სასადილოში და ან აქვე სადილობენ, ან და სახლში მიაქვთ.

ამ სასადილომ ბევრი შეუგნებელი ამხანაგები გამოასწორა და ააცდინა იმ ოჯახურ უსიამოვნებას, რომელიც მათ უხდებოდათ სიმთვრალის გამო ოჯახში.

წითელი გამგის ამხ. ა. გულულოვის ენერგიული მუშაობით ამ სასადილოს საქმე კარგად არის დაყენებული; დაცულია სრული ზრდილობიანი მოპყრობა, მზარეულიც კარგი ეავთ, რომელიც აკეთებს სუფთა და გემრიელ საჭმელებს, რისთვისაც მუშა-მოსამსახურეებიც ნდობით ეპყრობიან ამ სასადილოს.

დღიურად ამ სასადილოდან გადის 150 სადილამდე. სასადილოს ეზოში არის გამართული ტარაველის ქვეშ „ბესედკები“.

ერთად ერთი დანაკლისი არის, რომ სასადილო ნაშუადღეევს 5 საათზე იკეტება. საპიროა კი ღიაიყოს 9—10 საათამდე.

საპიროა მიეწყოს აქ ნარდი და დომინო, რათა მიეცეთ საშუალება ამხ. მუშებს საღამო ჟამს ერთად ამხანაგებთან გაატარონ დრო და დაღალული ჯანი დაასვენონ. ვინაიდან ეს ეს სხვა ალაგი არ აქვთ.

ინფორმატორი მუშა **სერგუნაალი.**

შეგვიკეთეთ წყალსადენის მილი.

(ქ. აღმასკომის საყურადღებოდ)

ლენინის რაიონში ნაცის ქუჩაზე. არის წყალსადენის კრანი, რომელიც ძალიან პატარაა და წყალი ნაკლებად გამოდის. ამის გამო წყალსადენის გარშემო დგება დიდი რიგები. ჩვენ, შრომისგან დაქანცულ მუშებს, ეს გარემოება ძალიან გვღალავს და ამიტომ გთხოვთ შეგვიკეთით მილები და მოგვცეთ საყოფი წყალი.

მუშკორი ლილიპუტი.

საქ. სახელმწიფო კინომრეწველობის საყურადღებოდ.

საქკინმრეწველობის კანტორა აწვდის სურათებს ყველა კინომატოგრაფებს ერთნაირ ფასებში განურჩევლად კინოს მდებარეობისა. მაგალითად—დიდუბის და ლენინის რაიონში არის ორი კლუბი, სადაც დაიარებიან ლენინის და დიდუბის რაიონის რკინისგზის მუშები.

ამ კლუბში, სახელდობრ, პლეხანოვის და ორჯონიკიძის სახელობის, როგორც მუშათა რაიონების რაიონის და საუბნო კავშირის მიერ დადებულია ბილეთებზე მუშებისათვის ელმისაწვდომი ფასები, ამიტომ კლუბებს უპირდებათ ანაზღაურება სურათის ფასების. ამგვარი მოვლენა კლუბებს არ აძლევთ საშუალებას წარმოიონ უფრო კარგი სურათები, რომელნიც ღირს ძვირად, და ამგვარი მოვლენა არ არის დადებითი იმდენად, რამდენადაც მუშები ვერ ხდებიან ღირსი—უყურონ უფრო საინტერესო სურათებს, ამიტომ შემდეგისათვის საპიროა გაიცეს განკარგულება, რათა სურათები მუშათა რაიონებში, სახელდობრ ლენინის და დიდუბის, 50 პროცენტით ნაკლებებში იქნენ ნაჩვენები, სხვა კინოებთან შედარებით.

ამგვარი ზომა შეძლებას მისცემს მუშებს უყურონ ახალ საინტერესო სურათებს.

იმედია სახელმწ. კინომრეწველობა მიიღებს ამას მხედველობაში და დაამაყოფილებს ჩვენს მოთხოვნილებას.

დ. მოვარელიძე.

„რკინისგზელეგუი ეოურს „ეკურნიკეგი“

(რკ. გზ. პროფკავშირის საყურადღებოდ).

ჩვენ სახალხო მატარებლის და „მაქსიმ გორკის“ გამზეთველებმა ბოლო ორი ეკვირა ერთ-ერთ ადგილ-ადგილ ბილეთებს ვყიდიდით 35 კაპიკის ოელისმოწერით თბ. დეპოს ადგილკომს, რათა მას გადაეკეთებინა მათი საერთო „გრაფიკი“ (საერთო მიმოსვლა). ყველა გამზეთველების, ეინაიდან „მაქსიმ გორკეზედ“ მომუშავენი სულ ეიკავით 14 კაკი. ჩვენ სხვებთან ერთად (ე. ი. 38 გამზეთველებს შორის) ძალიან ეიჩაგრებოდით. თუმცა ხელობა ერთი და იგივე გვაქვს, ეხინი მაინც ჩვენზედ ოთხჯერ მეტს ღებულობდნენ ჯილდოს. ეს ხდებოდა იმიტომ, რომ ისინი მიეგზავნებოდნენ მოსკოვში, როსტოვში, ბაკოში, და ბათუმში, ჩვენ კი მხოლოთ განკა-ხაზურში. ამიტომ პატრეისეციით მადლობას უძღვნით იმ უფროს წითელ სპეცს, ამბ. თაქთაქიშვილს, და განმრიგებელ ამხ. უმბრიეს, რამლებმაც მიიღეს თავიანთ თავზედ და შეუერთეს აღნიშნული მუშები ერთ და იგივე უფლებებს მინიკეთნი, რითაც ეს ამხანაგები ჩაგრულთ მდგომარეობას აუმჯობესებენენ. შეიმუშავეს საერთო „გრაფიკი“ და გაატარეს კიდეც ცხოვრებაში. მაგრამ არის კიდევ დარჩენილი ისეთი ხალხი, რომელსაც პირადი მოგების მეტი არა სწამს რა,—არც ტრანსპორტი და არც სახელმწიფო ინტერესები. ეს „შკურნიკები“ მიმართავენ ზზრიად ძველებურ ჩვეულებას „ნათლიმამურ“ ადმინისტრაციას და სურთ საერთო გრაფიკი ჩაშალონ. ესენი არიან: 1) გვილავა, 2) ნებიერიძე ნიკო, 3) ოლელიშვილი, 4) კობულაშვილი და 5) რუსაშვილი. ამისთანა შეუგნებელი და ვაიძვერა მუშები უნდა გამოვცოცხოთ ჩვენი რიგებიდან.

ხელს აწერს 19 მუშა.

საპირო მოგვაშოროთ ზედმეტი სპეციები

(რკ. გზის პროფკავშირის საყურადღებოდ)

რკინის გზის პროფგანათლების კურსებზე ძალიან გამრავლდენ „სპეციები“, რომელნიც ტყუილად ხარჯებს უმატებენ „დორპროფობრს“, მაგალითად: კურსანტებისთვის არის დაარსებული სამკითხველო და სხვადასხვა სასწავლებლო ნივთების საჩვენებელი კლასი. ეს ორივე ერთ დარბაზშია მოთავსებული. ამის გამგედ არის დანიშნული მოქ. დ. სლინკო, რომლის მოვალეობას შეადგენს წიგნების და სხვადასხვა სასწავლებლო ნივთების გაცემა—კურსანტებისთვის და თავის დროზე უკან დაბრუნება, მაგრამ მისი ხელიდან ეს არას დროს არ ქნილა მთელი წლის განმავლობაში. რამოდენიმე სხვადასხვა პროფესიის კურსანტებმა დაამთავრეს ამ განყოფილებაში კურსები, მაგრამ არც ერთს მათგანს არ ოსარგებლია ამ სასწავლებლებიდან. ეს ამ ადგილ-ადგილ ეიმეორებ, ეინაიდან ეს ძალიან ეიჩაგრებოდით. თუმცა ხელობა ერთი და იგივე გვაქვს, ეხინი ბინაც ჩვენზედ ოთხჯერ მეტს ღებულობდნენ ჯილდოს. ეს ხდებოდა იმიტომ, რომ ისინი მიეგზავნებოდნენ მოსკოვში, როსტოვში, ბაკოში, და ბათუმში, ჩვენ კი მხოლოთ განკა-ხაზურში. ამიტომ პატრეისეციით მადლობას უძღვნით იმ უფროს წითელ სპეცს, ამბ. თაქთაქიშვილს, და განმრიგებელ ამხ. უმბრიეს, რამლებმაც მიიღეს თავიანთ თავზედ და შეუერთეს აღნიშნული მუშები ერთ და იგივე უფლებებს მინიკეთნი, რითაც ეს ამხანაგები ჩაგრულთ მდგომარეობას აუმჯობესებენენ. შეიმუშავეს საერთო „გრაფიკი“ და გაატარეს კიდეც ცხოვრებაში. მაგრამ არის კიდევ დარჩენილი ისეთი ხალხი, რომელსაც პირადი მოგების მეტი არა სწამს რა,—არც ტრანსპორტი და არც სახელმწიფო ინტერესები. ეს „შკურნიკები“ მიმართავენ ზზრიად ძველებურ ჩვეულებას „ნათლიმამურ“ ადმინისტრაციას და სურთ საერთო გრაფიკი ჩაშალონ. ესენი არიან: 1) გვილავა, 2) ნებიერიძე ნიკო, 3) ოლელიშვილი, 4) კობულაშვილი და 5) რუსაშვილი. ამისთანა შეუგნებელი და ვაიძვერა მუშები უნდა გამოვცოცხოთ ჩვენი რიგებიდან.

ხელს აწერს 19 მუშა.

ბუშის ლექსიკონი.

(უცხო სიტყვათა ახსნა)

პერსპექტივა—(ლათინური სიტყვაა) საგნების ერთ რომელიმე განსაზღვრულ წერტილიდან გადაღება ისე, როგორც ეს წარმოდგენილი გვაქვს ჩვენ; შორეულ საგნების შესახედაობა; მომავალის გეგმა-მოლოდინი.

ობიექტიური—(ლათ. სიტყვა) ნამდვილი, მიუდგომელი.

ავანტიურისტი—(ფრანგული სიტყვაა) ნიშნავს ბედის მაძიებელს, გაქნილ-ვაიძვერა ადამიანს, თავზე ხელაღებულ პირს, რომელიც თავის პირადი ინტერესებისთვის არ ერიდება არავითარ საშუალებას და ხერხებს.

პასიური—(ფრანგ. სიტყვაა) უმოქმედო, ზანტი, ზარმაცი, უინიციატივო, რომლის ამოქმედება შეიძლება მხოლოდ სხვა,—გარეშე ძალებით.

აქტიური—(ლათ. სიტყვაა) თვითმოქმედი, ენერგიული, ვამბედავი პირი, რომელიც სცდილობს მიიღოს მხურვალე მონაწილეობა რამეში.

ოპორტიუნიზმი—(ლათ. სიტყვაა) ნიშნავს პოლიტიკურ, ან პროგრესისტულ პარტიის ისეთ ტაქტიკურ მოქმედება-გადაწყვეტილებას, რომელიც (პარტია) მომავალში აუცილებელ გამარჯვების მიზნით, სამომს ზოგიერთ თავის პოზიციებს (მოთხოვნილებებს), ურიგდება გარეგნულად თანამედროვე პირობებს და მდგომარეობას და ამავე დროს საიდუმლოდ იკრბს თავის ძალებს საბოლოო ბრძოლისათვის.

პროფკავშირებში

ფეიძართა კავშირში

ფეიძართა კავშირის წევრთა საერთო კრებაზე საფეიქრო ტრესტის ადმინისტრატორმა ავაროვმა მოხსენება წაიკითხა საფეიქრო საქმიანობის შესახებ საქართველოში.

საერთო კრებამ დაადგინა: 1) ქუთაისის საქსოვი ქარხანა, რომელსაც ადგილ მნიშვნელობა აქვს აუცილებლად უნდა დამთავრდეს. 2) ეთხოვოს ახ. მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს და საქ. პ. კ. საბჭოს ამ ქარხნის დაამთავრებლად საპირო თანხის გამონახვა.

საბლმფენებლო დარგის მუშების კავშირში

ბათომის და ჭიათურის განყოფილებების შესახებ.

სამდივნოს სხდომაზე ამბ. ფეოდოროვმა მოხსენება წაიკითხა ბათომსა და ჭიათურაში კონფერენციების ჩატარების შესახებ.

სამდივნომ ამის შესახებ დაადგინა, მუშები, რომლებიც მუშაობენ ჭიათურის რკინის გზის ბაქანის ასაშენებლად, ჩაირიცხონ კავშირში.

წინადადება მიეცეს ბათომის განყოფილებას აპარისტანის ჰ. კ. საბჭოს კულტგანყოფილებაში შეიტანოს არა უმეტეს 15 პროც. ანარიცხისა 2) განთავისუფლდეს ბათომის განყოფილება უმუშევართა ფონდიდან 25 პროც. ანარიცხის შემოტანიდან კავშირის ცენტ. გამგეობაში.

კულტ-კონფერენციის მოწვევა

სამდივნომ საპიროთა ჩასთვალა მოკლე ხანში კავშირის კულტკონფერენციის მოწვევა.

კულტგანყოფილებას დაეკალა კონფერენციის მოსაწვევათ დროს გამონახვა.

ნითელ ჯარში

ქართულ პირველ მსროლელ დივიზიის ცენტრ. კლუბში

კვირას, 29 ივნისს, 1-ლ ქარ. მს. დივ. ცენტრ-კლუბში, გამართულ იქნა უფასო მუსიკალური საღამო—ნითელ ჯარში მომუშავეთა, უფრ. და პოლიტშემადგენლობის და მათ ოჯახებისათვის, საღამოს დაეყრნენ აგრედვე მრავალი ნითელ არმიელები.

პირველ განყოფილებაში გაიმართა კონცერტი საოპერო სტუდიის მოწაფეთა მონაწილეობით, რომელსაც ხელმძღვანელობდა რეჟისორი რაისკი. ვანსაკუთრებით კარგი იყვენ, მოწაფე ქალი გედალინა და მოწაფე ვაენ გაბაშვილი (მძღავრი ბანი), რომელიც რამოდენიმეჯერ გამოიწვიეს და მხურვალე ტაშით დააჯილდოვეს.

მეორე განყოფილებაში დაიდგა ბალეტი ბრავურის სტუდიის მოწაფეთა და საოპერო თეატრის მსახიობ—ლავს და ამიტომ გთხოვთ შეგვიკეთით მილები და მოგვცეთ საყოფი წყალი.

საქ. სახელმწიფო კინომრეწველობის საყურადღებოდ.

საქკინმრეწველობის კანტორა აწვდის სურათებს ყველა კინომატოგრაფებს ერთნაირ ფასებში განურჩევლად კინოს მდებარეობისა. მაგალითად—დიდუბის და ლენინის რაიონში არის ორი კლუბი, სადაც დაიარებიან ლენინის და დიდუბის რაიონის რკინისგზის მუშები.

ამ კლუბში, სახელდობრ, პლეხანოვის და ორჯონიკიძის სახელობის, როგორც მუშათა რაიონების რაიონის და საუბნო კავშირის მიერ დადებულია ბილეთებზე მუშებისათვის ელმისაწვდომი ფასები, ამიტომ კლუბებს უპირდებათ ანაზღაურება სურათის ფასების. ამგვარი მოვლენა კლუბებს არ აძლევთ საშუალებას წარმოიონ უფრო კარგი სურათები, რომელნიც ღირს ძვირად, და ამგვარი მოვლენა არ არის დადებითი იმდენად, რამდენადაც მუშები ვერ ხდებიან ღირსი—უყურონ უფრო საინტერესო სურათებს, ამიტომ შემდეგისათვის საპიროა გაიცეს განკარგულება, რათა სურათები მუშათა რაიონებში, სახელდობრ ლენინის და დიდუბის, 50 პროცენტით ნაკლებებში იქნენ ნაჩვენები, სხვა კინოებთან შედარებით.

ამგვარი ზომა შეძლებას მისცემს მუშებს უყურონ ახალ საინტერესო სურათებს.

იმედია სახელმწ. კინომრეწველობა მიიღებს ამას მხედველობაში და დაამაყოფილებს ჩვენს მოთხოვნილებას.

დ. მოვარელიძე.

„ეკურნიკეგი“

(რკ. გზ. პროფკავშირის საყურადღებოდ).

ჩვენ სახალხო მატარებლის და „მაქსიმ გორკის“ გამზეთველებმა ბოლო ორი ეკვირა ერთ-ერთ ადგილ-ადგილ ბილეთებზე 35 კაპიკის ოელისმოწერით თბ. დეპოს ადგილკომს, რათა მას გადაეკეთებინა მათი საერთო „გრაფიკი“ (საერთო მიმოსვლა). ყველა გამზეთველების, ეინაიდან „მაქსიმ გორკეზედ“ მომუშავენი სულ ეიკავით 14 კაკი. ჩვენ სხვებთან ერთად (ე. ი. 38 გამზეთველებს შორის) ძალიან ეიჩაგრებოდით. თუმცა ხელობა ერთი და იგივე გვაქვს, ეხინი მაინც ჩვენზედ ოთხჯერ მეტს ღებულობდნენ ჯილდოს. ეს ხდებოდა იმიტომ, რომ ისინი მიეგზავ

საბუღალტერო 8 ივლისი 1924 წ. № 152 (1000)

ამას გარდა სახელმწიფო ოპერის ნახიობის ენაბის მიერ შესრულებული იყო მურმანის არია ოპერა ალბესლომ და ეთერიდან და კიბოს არია (სულო ბოროტო) ოპერა დაისიდან. ვენაძე მღერიდა ჩვეულებრივის მუსიკალურად.

ჯ. ბ.

სახელმწიფო. საოპერო. ინსტიტუტის კრებ. დასმულ საკითხებზე.

სახელმწიფო საოპერო ინსტიტუტის ორამატიულ სკოლის გამოცდები დამთავრდა. სკოლის კურსი დამთავრეს შემდეგმა პირებმა: ვალიანი ანნა, ალექსი მესხიშვილი ნინა, გარსიაშვილი კირა, ფოლიძე ანნა, ოიფეტრიძე ელენე, თუთბერიძე ივლიტა, ყვავილ ეკატერინე, ლორია ფორა, მრეველიშვილი მარიამ, ტბილელი ვერა, წულუკიძე თამარი, ჭიკინაძე ხათუნა, ბეჭიაძე პანტელეიმონ, ბერიაშვილი მიხეილ, გოთიაშვილი ვასილ, კანდელაკი პაული, კობაბიძე პეტრე, მანაგაძე შოთა, მაღლაკელიძე ალექსანდრე, მიქელაძე გიორგი, ფერაშვილი ალთანდილ, ბერეფლია პოლიკარპე, სვანი ბორის, ხელეკაფური სამსონ, ქანთარია ილიჩიძე შალვა, ფიცალი ლაურენტი, ხელაია ალექსანდრ.

პროვინციაში

როგორ იუნეებს გლეხობა ეკლესიების შენობებს

(ზესტაფონის რაიონი, შორაპნის მაზრა).

ზესტაფონის რაიონის სოფ. ტაბაკინის მცხოვრებთა საერთო კრებამ, რომელიც შესდგა რამოდენიმე უპარტო გლეხების ინიციატორობით, ერთხმად გამოიტანა დადგენილება, რათა დარღვეულ იქნას აღნიშნული სოფლის ეკლესიის შენობა, გადატანილი სხვა ადგილზე და გადაკეთებული კოოპერატივის შენობად. კრებაზედ არჩულ იქნა საარმშენებლო კომისია ხუთი კაცისაგან: 1) სერგო ელენჯერიძე, 2) ალექსი ვარდუკაძე, 3) სინო კაბირაძე, 4) რაფდენ ჯანიაშვილი და 5) სავლე ჟღენტი. კომისია ამ დღიდანვე შეუდგა ენერგიულ მუშაობას დაკისრებულ საქმის მოსაგვარებლათ. მოიყვანეს დურგლები, მისცეს გეგმა და აგრეთვე გარიგდენ დანგრევის და აშენების შრომის ხელფასზედაც. ოსტატები შეუდგნენ შენობის დარღვევას, რომელიც გლეხების დახმარებით უკვე გადატანილია თავის ადგილზე და აშენებაც სწარმოეს. ამ დღეებში გლეხობის აზრის დამაჩლუნგებელ ეკლესიის მაგივრათ სოფელს ექნება კოოპერატივი, რომელიც მიაწოდებს გლეხობას მათთვის საჭირო საგნებს იაფ ფასებში. იმედია ამ მაგალითის წაბაძავს სხვა სოფლების შეგნებული გლეხობაც. საარმშენებლო კომისია, რომელმაც საასწრაფოდ მოიყვანა გლეხობის სურვილები სისრულეში, მადლობის ღირსი არის; ქვემოდ მოყვანილ დოკუმენტებიდან კი აშკარად სჩანს, რომ გლეხობის მეტი ნაწილი უკვე უარყოფითად უყურებს რელიგიას, მხოლოდ საჭიროა ინიციატორები, რომლებიც მისცემენ საშუალებას ხალხს, რომ რელიგიური რწმენის სასახლეები გამოიყენონ სხვა აუცილებელ საჭიროებისათვის.

ზეტაფონის რაიონმასკომს.

სოფლები: ტაბაკინის, კინოთის და ძალოურდანაეთის მცხოვრებლებისაგან განცხადება: ჩვენ ზემოთ ჩამოთვლილ სოფლებში მცხოვრებ მოქალაქეებს არა გვაქვს კოოპერატივის შენობა, რომ მუშურ-გლეხურ მთავრობის მიერ იაფ ფასებში მოწოდებული საქონელი გავინაწილოთ და ცოტათ თუ ბევრათ ჩვენი ეკონომიური ცხოვრება გავაუმჯობესოთ და მასთან ერთად კიდევ გვალეპება სკოლა დაუხურავობით. ამისათვის ვთხოვთ მუშურ-გლეხურ ხელისუფლებას, [illegible] დაგვრთოს ნება ს. ტაბ[illegible] ეკლესიის დარღვევის [illegible] კოოპერატივად გადაკეთების, რაზედაც ჩვენ საკუთარ ხელს ვაწერთ ქვემოთ ჩამოთვლილი სოფლებში მცხოვრები მოქალაქენი: (ხელს აწერს 113 გლეხი *).

ს. ფუცქერიძე.

*) ხელისმოწერთა სიას უადგილობის გამო ვერ ვბეჭდავთ — რედ.

ფოთის დამზღვევი კასა

ფოთის დამზღვევ კასის აღრიცხვაზე ა. წ. 1 მაისისთვის იმყოფებოდა 70 წარმოება-დაწესებულება, რომელშიც ირიცხებოდენ 1.763 მუშა-მოსამსახურე, მათ შორის 134 ქალი.

1 იანვრიდან 1 მაისამდე შემოვიდა პროცენტული ანარიცხები სულ 38.487 მან. 45 კაპ.

იმავე ხნის განმავლობაში იყო 462 ავადმყოფობის შემთხვევა; კასამ ამ შემთხვევების გამო მამაკაცებს აუნაზღაურა 4.126 გაცდენილი დღეები და დედაკაცებს—787.

ამავე ხნის განმავლობაში იყო ბავშვთა დაბადების 123 შემთხვევა, რომელთა მოსავლელად დაზღვეულებს მიეცათ 1.270 მან. 49 კაპ., ხოლო ბავშვთა საკვებათ კასამ გასცა 1.770 მან. 77 კაპ.

ამ ხნის განმავლობაში იყო 61 გარდაცვალების შემთხვევა, რომლის საჭიროებისათვის კასამ გასცა 569 მან. 04 კაპ.

კასაში ირიცხებოდა 29 პენსიონერი-ინვალიდი და 34 ქვრივ-ობოლი, რომელთაც პენსიის სახით მიეცათ—ინვალიდებს 521 მან. 25 კაპ. და ქვრივ-ობლებს 678 მ.

ა. | წ. იანვრის თვეში ირიცხებოდა 43 უმუშევარი, თებერვალში—62, მარტში—74 და აპრილში—97, რომელთაც ოთხივე თვის განმავლობაში მიეცათ დახმარება ფულად—1.416 მან. 04 კაპ.

დავალიანება სრულებით არ არის, თუ არ მივიღებთ მხედველობაში კოოპერატივს, რომელზედაც ნარჩენად ირიცხება 1921—1922 წ. დავალიანება 1.245 მან. 90 კაპ.

ყოველივე ზემოხსენებულ დახმარებებს კასის წევრები ღემულობდნენ თავის დროზე.

სოც. დაზღვევის სამმართველოს მიერ გამოცემული ცირკულიარები და დებულებები ტარდება მტკიცედ და უოყოვად, გაუგებრობის შემთხვევაში შეკითხვისთანავე ახსნა-განმარტებას ვღებულობთ თავის დროზე.

დამზღვევ კასის მოქმედებაზე, მისი სხვადასხვა ცვლილებაზე და მომავალ პერსპექტივებზე კეთდება მოხსენება [illegible] ოთრუკავშირთა პლენუმის კრებაზე, ისე ადგილკომებშიაც.

არ შემიძლია არ აღვნიშნო დადებითი მხარე ფოთის დამზღვევი კასის თანამშრომლებისა, რომელნიც საქმის ცოდნით და პირნათლად ასრულებენ თავ[illegible]თ მოვალეობას და ცდილობენ ასწონონ კასის პრესტიჟი მშრომელთა თვალში.

კასის გამგე ვ. ჩოჩუა.

რაჭის მაზრა

(განათლების კომისარ. საყურადღებოდ).

არასოდეს ისე მოწყურებული არ ყოფილა ჩვენი გლეხობა სწავლა-განათლებას, როგორც ღღეს. ეს შეიძლება აეხსნათ მხოლოდ და მხოლოთ მუშურ-გლეხური მთავრობის და კომპარტიის აქტიური ხელმძღვანელობით და ფართე მასსების დაინტერესებით სწავლა-განათლებისადმი. მიუხედავათ სიღარიბისა, მშრომელი გლეხობა არ ზოგავს არაფერს, რომ მისი მომავალი თაობა—ბავშვები არ დარჩეს უსწავლელი, გაიგოს მომავალმა თაობამ ის, რისი გაგების საშუალება არ ჰქონდა დღემდი გლეხობას. დღეს რაჭაში, მიუხედავათ, ეიმეორება, მის ნაკლებობის და, რაც უმთავრესია, პირველ ყოფილი, სამეურნეო იარაღებით გამოწვეული სიღარიბისა, მაზრაში მთელ რიგ რაიონებში და თემებში სწარმოებს თვით-დაბეგვრის წესით სასწავლებლებისთვის ქნის და სხვა მასალის შენობების ასაგებათ, მაგრამ მაგარი ის არის, რომ არ არის მაზრაში გეგმა, რომ ერთ გეგმაზე აიგოს ყველგან, როგორც ოთხ წლიანი შრომის სკოლები, ისე შვიდ წლედები და სხვა. უკვე ჩვენ მიერ იანვარში იყო შეტანილი განათლების კომისარიატში თხოვნა სახელმძღვანელო გეგმის შესახებ, მაგრამ დღემდის შეპირება შეპირებათ რჩება, რაც ვნებს სწავლის საქმეს. საჭიროა დაუყოვნებლივ გეგმის შემუშავება, რომ გლეხობამ დაწყებული დიდი კულტურული საქმე დროზე და წარმატებით დააგვირგვინოს. ამაზე მივაქცევთ განათლების კომისარიატის ყურადღებას.

ალ. ჭელიძე.

ს. ლამისყანა (გორის მაზრა)

სოფელი ლამისყანა შესდგება 300 კომლზე მეტ მოსახლისაგან, მაგრამ ამ მოზრდილ სოფელს დღემდე არ ეღირსა სასწავლებელი, მიუხედავად იმისა, მთელი მასალა შენობისათვის მომზარაგებულია. სამოსწავლო ჰასაკის მოზარდთა რიცხვი დიდია, სწავლის მოთხოვნილება და სურვილიც დიდია, მაგრამ მზრუნველი საქმისათვის სოფელს არ მოეპოვება.

წინედ აქ ოდესღაც ყოფილა სკოლა, რომელსაც რაღაც მიზეზების გამო შეუწყვეტია არსებობა. საჭიროა მაზრის განათლების განყოფილებამ მიაქციოს ამ გარემოებას ყურადღება და ხალხის დიდი მოთხოვნილება სწავლისაღმი დააკმაყოფილოს მომავალ სამოსწავლო წლიდან მაინც.

ამავე სოფელში არსებობს კოოპერატივი, რომელსაც სახელის მეტი კოოპერატივის არაფერი არ სცხია. კოოპერატივის გამგე გრიგოლ გეგრეტიშვილი, რომლის წარსული სიცხე „ცოდვებით", დღესაც განაგრძობს ამ კოოპერატივის „ხელმძღვანელობას" და კოოპერატივის სახელთან [illegible] ადგილობრივი გლეხების ექსპლოატაციას, იგი სარგებლობს იმ გარემოებით, რომ სოფელში სხვა საჭირო დაწესებულება არ მოიპოვება, ყიდულობს გლეხის ნაწარმოებს ნაღის ფასად, ხოლო კოოპერატივის საქონელს კი ჰყიდის მაძალებლურად: ნიუ[illegible] საზოგადოების სხვა სასდო პირი არ ჰყავს, რომ კოოპერატივის გამგეობა ჩაბარა ისეთ პირს, როგორიც ბრძანდები. [illegible] ამ[illegible] [illegible] [illegible] [